

Spis treści

Wykaz skrótów	XI
Bibliografia	XIII
Wprowadzenie	1

Część I. Ruch drogowy w Polsce

Rozdział I. Sieć i rodzaje dróg w Polsce	11
1. Drogi publiczne i niepubliczne	11
2. Kategorie dróg publicznych	20
3. Klasy dróg publicznych	26

Część II. Gwarancje prawne bezpieczeństwa w ruchu drogowym

Rozdział I. Zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym	39
1. Charakterystyka instytucji bezpieczeństwa ruchu drogowego	39
2. Ostrożność	45
3. Szczególna ostrożność	48
3.1. Znaki i sygnały drogowe (art. 7 PrRuchDrog)	49
3.2. Przechodzenie przez jezdnię lub torowisko (art. 13 ust. 1 PrRuchDrog)	66
3.3. Włączanie się do ruchu (art. 17 ust. 2 PrRuchDrog)	69
3.4. Zmiana kierunku jazdy i zajmowanie pasa ruchu (art. 22 ust. 1 PrRuchDrog)	70
3.5. Cofanie pojazdem (art. 23 ust. 1 pkt 3 PrRuchDrog)	72
3.6. Wyprzedzanie (art. 24 ust. 2 PrRuchDrog)	73
3.7. Zbliżanie się do skrzyżowania (art. 25 ust. 1 PrRuchDrog)	75
3.8. Zbliżanie się do punktu przecięcia kierunków ruchu (art. 25 ust. 3 PrRuchDrog)	78
3.9. Zbliżanie się do przejścia dla pieszych (art. 26 ust. 1 PrRuchDrog)	78
3.10. Przejżdżanie obok oznakowanego przystanku komunikacji publicznej (art. 26 ust. 6 PrRuchDrog)	81
3.11. Zbliżanie się do przejazdu dla rowerzystów (art. 27 ust. 1 PrRuchDrog)	82

Spis treści

3.12. Przejeżdżanie przez przejazd kolejowy (art. 28 ust. 1 PrRuchDrog)	83
3.13. Przejeżdżanie przez tory tramwajowe (art. 28 ust. 6 PrRuchDrog)	83
3.14. Jazda w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza (art. 30 ust. 1 PrRuchDrog)	84
3.15. Jazda rowerem po drodze przeznaczonej tylko dla rowerów i pieszych (art. 33 ust. 1 i 6 PrRuchDrog)	85
3.16. Niestosowanie się do przepisów przez kierującego pojazdem uprzywilejowanym (art. 53 ust. 2 PrRuchDrog)	86
3.17. Niestosowanie się do niektórych przepisów kierującego pojazdem używanym do wykonywania czynności na drodze (art. 54 ust. 2 PrRuchDrog)	87
3.18. Przejeżdżanie obok pojazdu do nauki jazdy lub egzaminowania (art. 55 ust. 3 PrRuchDrog)	87
3.19. Omijanie pojazdu przewożącego dzieci do szkół i przedszkoli (art. 57 ust. 2 PrRuchDrog)	88
3.20. Przejeżdżanie obok autobusu szkolnego (art. 57a ust. 2 PrRuchDrog)	88
3.21. Omijanie pojazdu przewożącego osobę niepełnosprawną (art. 58 ust. 2 PrRuchDrog)	89
3.22. Ruch pojazdu przewożącego materiały niebezpieczne	89
4. Ograniczone zaufanie	90
5. Ruch pieszych	93
5.1. Indywidualny ruch	93
5.2. Zorganizowany ruch	96
6. Ruch pojazdów	98
6.1. Zasada ruchu prawostronnego	98
6.2. Prędkość	100
6.3. Hamowanie	103
6.4. Używanie świateł zewnętrznych	105
6.5. Ostrzeganie	106
6.6. Poruszanie się w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza	108
6.7. Holowanie	109
6.8. Ruch pojazdów w kolumnie	110
6.9. Ruch rowerów	111
6.10. Ruch motorowerów	113
6.11. Ruch pojazdów zaprzęgowych	113
7. Ruch zwierząt	114

7.1. Jeździec	114
7.2. Poganiacz	115
8. Manewry	116
8.1. Włączanie się do ruchu	116
8.2. Zmiana kierunku jazdy	117
8.3. Zmiana pasa ruchu	119
8.4. Wymijanie	119
8.5. Omijanie	120
8.6. Cofanie	121
8.7. Zawracanie	122
8.8. Wyprzedzanie	123
8.9. Zatrzymywanie	126
8.10. Postój	128
8.11. Awaria	129
9. Pierwszeństwo przejazdu	130
9.1. Skrzyżowanie	130
9.2. Przejście dla pieszych	132
9.3. Przejazd dla rowerzystów	133
9.4. Przejazd kolejowy	133
9.5. Przejazd tramwajowy	134
10. Wymagania z zakresu porządku i bezpieczeństwa na drogach	135
10.1. Dokumenty	135
10.2. Pasy bezpieczeństwa	137
10.3. Hełmy ochronne	139
10.4. Elementy odblaskowe	140
10.5. Niewidomi	140
10.6. Dziecko na drodze	140
10.7. Stan po spożyciu alkoholu	141
10.8. Stan po spożyciu środków odurzających	142
10.9. Zakazy porządkowe	142
10.10. Fotelik dla dziecka	143
10.11. Uprzywilejowanie w ruchu	143
10.12. Wykonywanie prac porządkowych na drodze	145
10.13. Nauka jazdy	145
10.14. Przewóz osób	146
10.15. Przewóz dzieci	147
10.16. Przewóz osób niepełnosprawnych	148
10.17. Pojazd w ruchu międzynarodowym	148
10.18. Obowiązki kierującego	149
10.19. Przewóz ładunków	151
10.20. Wykorzystanie dróg w sposób szczególny	153

Rozdział II. Problematyka wypadków drogowych	157
1. Działania na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego	158
1.1. Kontrola ruchu drogowego	158
1.1.1. Uwagi ogólne	158
1.1.2. Policjant	160
1.1.3. Żandarm wojskowy	162
1.1.4. Funkcjonariusz Straży Granicznej, Inspektor Inspekcji Transportu Drogowego, umundurowany funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej	162
1.1.5. Inspektor Inspekcji Transportu Drogowego	162
1.1.6. Strażnik gminny (miejski)	163
1.1.7. Podmiot działający w imieniu zarządu dróg	164
1.1.8. Strażnik leśny lub funkcjonariusz Straży Parku	165
1.1.9. Pracownik kolejowy na przejeździe kolejowym	165
1.1.10. Szkolny „policjant” (pomarańcza)	166
1.1.11. Kierujący autobusem szkolnym	166
1.1.12. Inne podmioty	166
2. Warunki dopuszczenia pojazdu do ruchu	167
2.1. Warunki techniczne pojazdów	167
2.2. Rejestracja i ewidencja	194
2.3. Badania techniczne pojazdów	196
3. Szkolenie	198
3.1. Zakres szkolenia	198
4. Egzaminowanie	200
4.1. Zakres egzaminu	200
5. Hierarchia ważności dyrektyw	206
6. Zasady wzmacniające system bezpieczeństwa drogowego	207
6.1. Uwagi ogólne	207
6.2. Zarobkowy i niezarobkowy transport drogowy	208
6.3. Czas pracy kierowcy	213
6.4. Standard dróg publicznych	213
Rozdział III. Podniesienie poziomu postępowania gwarantem bezpieczeństwa	215
1. Model postępowania	215
2. Eksperyment procesowy	221
Część III. Zachowania naruszające bezpieczeństwo	
Rozdział I. Przepięstwa drogowe w świetle prawa	233
1. Katastrofa (art. 173 KK)	233
2. Sprowadzenie niebezpieczeństwa katastrofy (art. 174 KK)	238

---

3. Przygotowanie katastrofy (art. 175 KK)	241
4. Czyny żal przy spowodowaniu katastrofy (art. 176 KK)	242
5. Spowodowanie wypadku (art. 177 KK)	243
6. Zaostrzenie karalności wobec sprawcy katastrofy lub wypadku (art. 178 KK)	265
7. Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub odurzenia (art. 178a KK)	271
8. Odpowiedzialność dyspozytora (art. 179 KK)	274
9. Wykonywanie czynności służbowych w stanie nietrzeźwości lub odurzenia (art. 180 KK)	276
10. Prowadzenie pojazdu mechanicznego bez uprawnień (art. 180a KK)	277
11. Spowodowanie wypadku przez żołnierza kierującego uzbrojonym pojazdem (art. 355 KK)	278
Rozdział II. Wykroczenia drogowe w świetle prawa	283
1. Nieoznaczenie miejsca niebezpiecznego (art. 84 KW)	283
2. Samowolna zmiana roli znaku drogowego (art. 85 KW)	285
3. Niezgodne z przepisami znakowanie dróg wewnętrznych (art. 85a KW)	288
4. Zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym (art. 86 KW)	289
5. Kierowanie pojazdem po użyciu alkoholu lub środka odurzającego (art. 87 KW)	297
6. Prowadzenie pojazdu bez świateł (art. 88 KW)	300
7. Pozostawienie dziecka na drodze (art. 89 KW)	304
8. Tamowanie lub utrudnianie ruchu (art. 90 KW)	306
9. Spowodowanie utrudnienia w ruchu (art. 91 KW)	308
10. Niezastosowanie się do znaku lub sygnału drogowego (art. 92 KW)	309
11. Niepodporządkowanie się ograniczeniu prędkości (art. 92a KW)	316
12. Nieudzielenie pomocy ofierze wypadku (art. 93 KW)	316
13. Prowadzenie pojazdu bez uprawnień (art. 94 KW)	318
14. Prowadzenie pojazdu bez dokumentów (art. 95 KW)	320
15. Niezgodność ze stanem faktycznym (art. 95a KW)	320
16. Nieuprawnione dopuszczenie pojazdu do ruchu (art. 96 KW)	321
17. Naruszenie zakazu używania urządzeń pojazdów uprzywilejowanych (art. 96a KW)	323
18. Posługiwanie się kartą parkingową bez uprawnień (art. 96b KW) ...	324
19. Naruszenie porządku lub bezpieczeństwa na drodze (art. 97 KW) ...	324

20. Zagrożenie bezpieczeństwa na drodze niepublicznej (art. 98 KW) ...	332
Rozdział III. Wypadki drogowe w świetle statystyki	339
1. Wypadki drogowe i ich skutki w 2015 r.	339
1.1. Czas urzeczywistniania wypadków drogowych	342
1.2. Miejsca urzeczywistniania wypadków drogowych	346
1.3. Wypadki drogowe i ich skutki na głównych drogach kraju	349
1.4. Rodzaje wypadków drogowych	351
1.5. Przyczyny i sprawcy wypadków	352
1.6. Wypadki z winy kierujących	353
1.7. Wypadki drogowe według pojazdu sprawcy	357
1.8. Wypadki z winy pieszych	358
1.9. Wypadki z winy pasażera	360
1.10. Wypadki z pozostałych przyczyn	361
1.11. Alkohol	362
1.12. Wypadki ze skutkiem śmiertelnym	364
1.13. Cudzoziemcy	366
Wnioski	367